

Kostbaar pootgoed, ga er zorgvuldig mee om

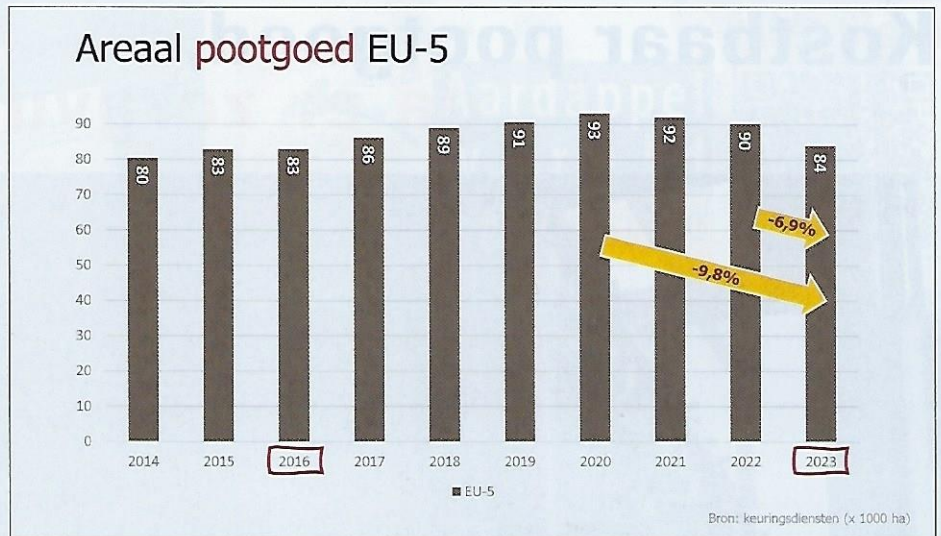

De uitgaven pootgoed voor teeltseizoen 2024 gaan een flinke stempel op de kostprijs drukken. Wat hiervan de oorzaken zijn en hoe consumptie-telers hier uiteindelijk het beste mee om kunnen gaan, viel te beluisteren in de lezing die Kùrt Demeulemeester hierover onlangs gaf tijdens een PCA-studiedag in Oudenaarde.

Kostbaar pootgoed, ga er zorgvuldig mee om

Om een goed beeld te krijgen van de pootgoedsituatie in Noord-Europa begint Demeulemeester, hoofd van de afdeling akkerbouwgewassen bij INAGRO te Roeselare, eerst met de stand van zaken in de consumptieteelt. Uit een areaaloverzicht van de EU-4 plus Denemarken sinds 2014 blijkt dat de teeltoppervlakte tot 2020 een continue stijging laat zien, maar daarna neerwaarts afbuigt. Daarmee komt het jaar 2023 weer bijna op gelijke hoogte met 2018 en dat is 50.000 hectare, oftewel 7 procent, minder dan het hoogtepunt van vier jaar daarvoor, laat Demeulemeester zien. Wellicht niet helemaal verwonderlijk, maar cijfers van de keuringsdiensten uit de genoemde landen tonen aan dat het pootgoedareaal in de voorbije jaren dezelfde koers volgt als de teeltoppervlakte consumptieaardappelen. Alleen gaat het pootgoedareaal na het topjaar 2020 wel sneller bergafwaarts. Daar signaleert de gewasdeskundige een afname met bijna 10 procent. Daarbij vindt de grootste teruggang, bijna 7 procent, plaats van 2022 naar 2023. Alhoewel de pootgoedteelt in België relatief gering is in vergelijking met de andere EU-landen, is hier de afname van de laatste jaren het grootst. Die bedraagt namelijk een afgeronde 25 procent, waarmee het landstotaal vorig jaar slechts op 1.847 hectare eindigde. In Nederland, het land met het grootste pootgoedareaal in de EU-landen,

Uit een areaaloverzicht van de EU-4 plus Denemarken sinds 2014 blijkt dat de teeltoppervlakte tot 2020 een continue stijging laat zien, maar daarna neerwaarts afbuigt.

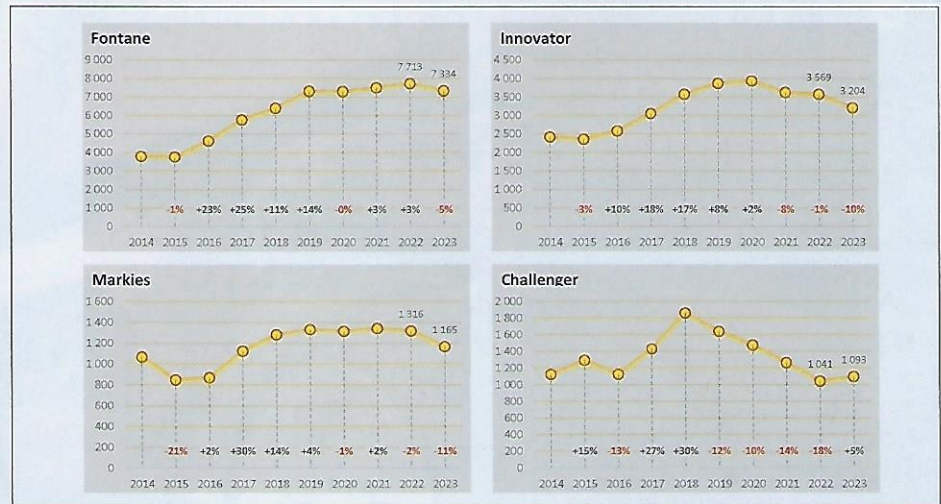
bedroeg de teruggang 6,6 procent en daalde het areaal van ruim 41.321 naar 38.776 hectare in de NAK-aangifte. Demeulemeester voegt daar in een adem aan toe "dat het verhaal nog niet ten einde is. Voor dit jaar is in Nederland zelfs weer een teruggang voorzien van naar schatting 7 procent, waarmee het areaal zelfs rond 36.000 hectare uit zou kunnen komen." Hij geeft verder aan op zoek te zijn gegaan naar opbrengstcijfers, omdat die nog enige nuancering aan het verhaal zouden kunnen geven. Helaas blijken die onvoldoende bekend, laat de gewasdeskundige weten.

Meer verwerking, minder pootgoed, dat wringt

Dat de areaaldaling vooral veel impact kan gaan hebben op de verwerkende industrie, toont Demeulemeester aan de hand van areaalcijfers van vier belangrijke fritesrassen in de vijf EU-landen. De grootste verandering hierbij is zichtbaar in de overgang van seizoen 2022 naar 2023. Fontane verliest hier bij benadering zo'n 500 hectare, Innovator 300 en Markies 150. Alleen Challenger weet nog een stijging met 50 hectare te realiseren.

De laatste jaren is het pootgoed snijden relatief weinig aan de orde geweest, signaleert Kurt Demeulemeester.

De grootste verandering is zichtbaar in de overgang van seizoen 2022 naar 2023. Fontane verliest hier bij benadering zo'n 500 hectare, Innovator 300 en Markies 150. Alleen Challenger weet nog een stijging met 50 hectare te realiseren.

Kostbaar pootgoed, ga er zorgvuldig mee om

werkende industrie is sprake van een teruggang in pootgoedareaal van om en nabij 900 hectare. "Meer verwerking, minder pootgoed, dat wringt." De vraag is nu, hoe komt 't dat bij toenemende vraag van die verwerking het pootgoedareaal afneemt? Het antwoord blijkt een reeks aan factoren te omvatten, zo somt Demeulemeester op. "Sterk gestegen kosten voor zaken als energie, keuring, fytosanitaire maatregelen en certificering (in Nederland plus 5 procent in 2023 en nog eens 9 procent voor 2024, red.).

Virusproblematiek speelt eveneens een grote rol, de luizendruk is toegenomen en in het verlengde hiervan zijn deklasseeringen en afkeuring het gevolg. Daarbij slinkt tevens het pakket bestrijdingsmiddelen. Toenemende reglementering zowel nationaal als internationaal is ook van invloed, en niet te vergeten de concurrentiestrijd om de benodigde hectaren grond waarbij huurprijzen blijven stijgen."

Volgens de gewasdeskundige maakt dit alles dat de rendabiliteit van de pootgoedteelt de laatste jaren enorm onder druk staat. Hij ziet wel een kentering, maar die omslag gaat met vertraging. Eerst zijn sinds vorig jaar de prijzen van consumptieaardappelen gestegen. Dat zorgde ervoor dat pootgoedtelers een deel van het areaal uitgangsmateriaal inruilden voor de lucratievere consumptieteelt. Dat de pootgoedprijs niet gelijk mee is gestegen, heeft vooral te maken met meerjarige afspraken met de fritesindustrie. "Het is daarom nu pas dat je daar enige verandering in ziet komen", signaleert Demeulemeester.

Hoe om te gaan met duurder pootgoed?

Minder en duurder pootgoed, hoe ga je daar vervolgens mee om als consumptieteler, is nu de actuele vraag. Het eerste wat de gewasspecialist hen op het hart wil drukken, is om zichzelf niet te laten verleiden tot illegale praktijken.

"Hoeveelpootgoed is enkel voor eigen gebruik en is niet toegelaten voor handel. De beschikbare hoeveelheden zijn enkel en alleen de volumes die voor eind mei 2023 bij de landelijke instantie FAVV zijn aangemeld. Ook ondermaat uit consumptiepartijen is niet toegestaan als uitgangsmateriaal", benadrukt Demeule-

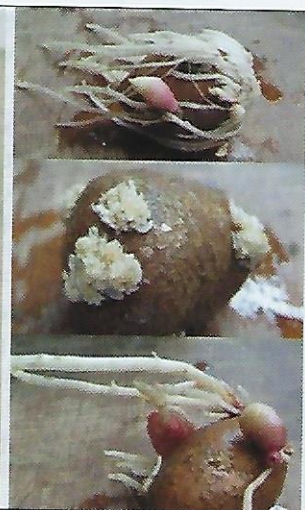
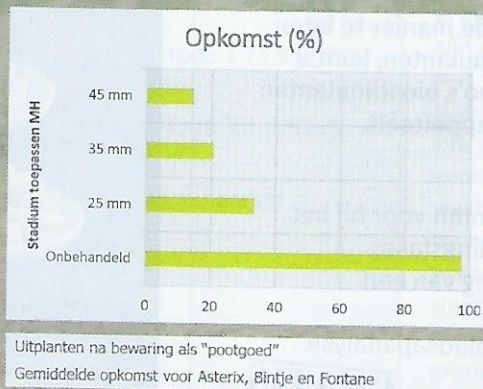
Telers die de tweedeling van pootgoed overwegen krijgen het advies om alleen gezonde knollen te snijden.

meester. Nu zal dat volgens hem in veel gevallen ook weinig soelaas bieden, aangezien het gros van de consumptiepartijen met de kiemremmer MH behandeld zal zijn. Proeven uit het verleden in rassen als Asterix, Bintje en Fontane hebben aangetoond dat knollen na behandeling met de kiemregulator een opkomstpercentage hebben van slechts 15 procent (45 millimeter) tot 30 procent (25 millimeter), laat hij vervolgens zien.

Bovendien is aan de knollen ook vrijwel altijd zichtbaar dat MH is toegepast door de dan veel voorkomende bloemkoolstructuur van de kiemen. Bij een eventuele

illegale mix met aangekocht pootgoed zal dit dus altijd aan het licht komen, garandeert Demeulemeester. "Net als altijd is en blijft het van belang om aangekocht hoogwaardig pootgoed op kwaliteit en vitaliteit te controleren. Doe dat voor het lossen van de lading en geef klachten volgens de Europese RUCIP-voorwaarden binnen 6 uur na constatering schriftelijk door aan de leverancier. Neem tegelijkertijd monsters en foto's van de ontvangen poters, voor latere beoordeling. Controleer bij ontvangst eveneens de etiketten en vrachtdocumenten", drukt hij telers op het

MH uitgewerkt na 3 maanden bewaring?

Proeven uit het verleden in rassen als Asterix, Bintje en Fontane hebben aangetoond dat knollen na behandeling met de kiemregulator een opkomstpercentage hebben van slechts 15 procent (45 millimeter) tot 30 procent (25 millimeter).

Kostbaar pootgoed, ga er zorgvuldig mee om

hart. Voor een goede visuele controle geeft Demeulemeester nog enkele tips. "Komt de partij in bulk aan, kijk dan niet alleen bovenop, maar bekijk de poter tot op 30 centimeter diep. Zijn ze geleverd in bigbags of zakken, controleer er dan minimaal twee per partij en minimaal vier per complete vrachtwagenlading.

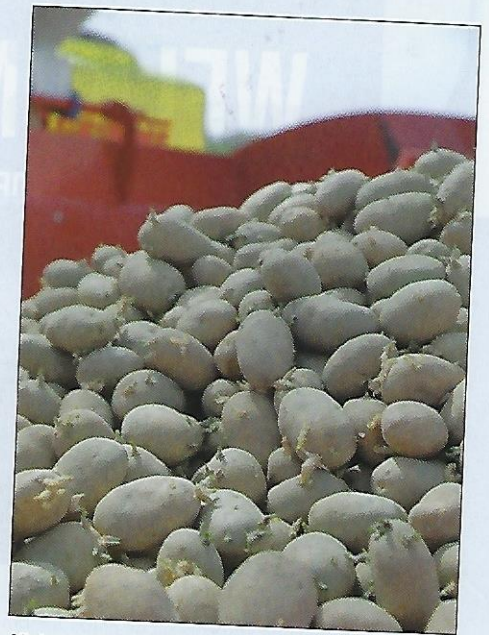
Nazorg, eigen verantwoordelijkheid

Zelf kent een consumptieteler ook een verantwoordelijkheid. Eenmaal binnengekomen kwalitatief pootgoed vraagt een goede nazorg om te voorkomen dat de vitaliteit achteruit holt, nog voordat de knollen in de grond liggen. Vorig jaar hebben veel telers kunnen ervaren wat de gevolgen zijn als je dat niet doet. Wanneer de poters binnenkomen weet je immers niet altijd hoe lang het nog duurt voordat ze de grond in kunnen. Het is dus van belang om ervoor te zorgen dat je eventueel een lange periode van tussentijds bewaren kunt overbruggen. Volgens Demeulemeester begint dat al bij het klaar hebben van een geschikte opslagplaats. Sla ze niet onbelucht op, dus zeker niet lange tijd in bigbags of losgestort in kippers. Zorg voor beluchting, zet het pootgoed bijvoorbeeld weg in kisten op een plek waar de wind erdoorheen kan trekken. Vermijd daarbij regen en vrieskou, en bewaar ze op een plek zonder heden of verleden van kiemremmers. Hou de knoltemperatuur zoveel mogelijk tussen 7 en 10 graden

Celsius. In het licht bewaren mag en is zelfs gunstig. Ideaal daarvoor zijn licht-doorlatende kiemzakken. Vlak voor het poten zijn stevige kiemen en iets opgewarmde poters het beste, in combinatie met een bodemtemperatuur boven 10 graden Celsius.

Tips rondom het snijden

En dan heeft Demeulemeester nog enkele aandachtspunten en tips voor telers die het snijden van pootgoed overwegen en daarmee aan de slag gaan. Allereerst zet hij enkele voor- en nadelen naast elkaar. Pluspunten zijn het extra activeren van slapende ogen als gevolg van het snijden. Daarnaast resulteert opdeling in twee helften in 10 tot 25 procent meer stengelvorming, zo hebben proeven aangetoond. Halve poters zorgen er tevens voor dat je al iets vroeger in het groeiseizoen een grovere sortering krijgt. Een belangrijk argument is uiteraard de besparing op de kostenpost uitgangsmateriaal, de reden waarom snijden weer volop in de belangstelling staat. Nadelen aan het snijden zijn er echter ook. Zo kost de handeling materiaal (de snijapparatuur), extra transporthandelingen en arbeid. Bovendien kan het gepaard gaan met overdracht van schimmel- en bacterieziekten, omdat ook zieke knollen over de snijder kunnen gaan. Daarbij komt het nogal eens voor dat bij opkomstproblemen discussies ontstaan over de aansprakelijkheid na gebruik

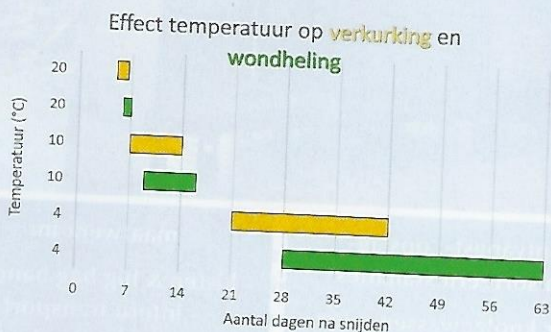

Vlak voor het poten zijn stevige kiemen en iets opgewarmde poters het beste, in combinatie met een bodemtemperatuur boven 10 graden Celsius.

van gesneden poters, vertelt de gewasdeskundige. Daarom drukt hij telers die de tweedeling van de knollen overwegen op het hart om enkel heel gezond pootgoed te snijden. Daarna is het van groot belang dat de snijvlakken goed drogen. Dat gaat het beste bij temperaturen tussen 15 en 20 graden Celsius en een hoge luchtvochtigheid van rond 95 procent. Daarnaast is het gebruik van talkpoeder op de snijvlakken aan te bevelen. Het ontsmetten van messen tijdens de handeling is naar zijn mening eveneens een vereiste. Bij uitbesteding van het werk beveelt hij aan om alleen erkende loonwerkers in te schakelen. Daar voegt hij zijn om dit seizoen bevoegde bedrijven met voldoende apparatuur te vinden. De laatste jaren is het snijden relatief weinig aan de orde geweest en de vraag zal dit voorjaar navenant groot zijn, zo verwacht Demeulemeester. Als afrondende tip brengt hij nog een tabel in beeld met pootafstanden voor diverse maatsorteringen uitgangsmateriaal van drie fritesrassen, waaronder ook 50/60 millimeter gesneden poters. Voor Challenger is dat bijvoorbeeld 39, voor Innovator 33 en voor Fontane 35 centimeter in de rij. ●

Leo Hanse

Wondheling na snijden

Ideale wondheling:

- Hoge T (15-20°C)
- Hoge RV (95%)
- Talkpoeder

Bron: POTATO EYES Vol. 17, Issue 1, Winter 2005

Het is van groot belang dat snijvlakken na de tweedeling goed drogen. Dat gaat het beste bij temperaturen tussen 15 en 20 graden Celsius en een hoge luchtvochtigheid van rond 95 procent.

MCC.ARDAPPEL.WWW